

آیه ۳۴

آیه و ترجمه

و لكل امة اجل فاذا جاء اجلهم لا يستأخرون ساعة و لا يستقدمون ۳۴

ترجمه :

۳۴ - برای هر قوم و جمعیتی زمان و مدت (معینی) است و به هنگامی که مدت آنها فرا رسد نه ساعتی از آن تاخیر می کنند و نه بر آن پیشی می گیرند.

تفسیر :

هر جمعیتی سرانجامی دارد

در این آیه خداوند به یکی از قوانین آفرینش یعنی فنا و نیستی ملتها، اشاره می کند و بحثهای مربوط به زندگی فرزندان آدم در روی زمین و سرانجام و سرنوشت گنهکاران که در آیات قبل گفته شد با این بحث روشنتر می شود. نخست می گوید: برای هر امتی زمان و مدت معینی وجود دارد (و لكل امة اجل).

و به هنگامی که این اجل فرا رسد، نه لحظه ای تاخیر خواهند کرد و نه لحظه ای بر آن پیشی می گیرند (فاذا جاء اجلهم لا يستأخرون ساعة و لا يستقدمون) یعنی ملتهای جهان همانند افراد، دارای مرگ و حیاتند ملتتهائی از صفحه روی زمین برچیده می شوند، و بجای آنها ملتهای دیگری قرار می گیرند، قانون مرگ و حیات مخصوص افراد انسان نیست بلکه اقوام و جمعیتها و جامعه ها را نیز

تفسیر نمونه جلد ۶ صفحه ۱۵۸

در بر می گیرد.

با این تفاوت که مرگ ملتها غالبا بر اثر انحراف از مسیر حق و عدالت و روی آوردن به ظلم و ستم و غرق شدن در دریای شهوات و فرو رفتن در امواج تجمل پرستی و تن پروری می باشد

هنگامی که ملتهای جهان در چنین مسیرهائی گام بگذارند، و از قوانین مسلم آفرینش منحرف گردند، سرمایه های هستی خود را یکی پس از دیگری از دست خواهند داد و سرانجام سقوط می کنند. بررسی فنای تمدنهای همچون

تمدن بابل، و فراعنه مصر، و قوم سبا، و کلدانیان، و آشوریان، و مسلمانان اندلس، و امثال آنها، این حقیقت را نشان می‌دهد که در لحظه فرار رسیدن فرمان نابودی که بر اثر اوج گرفتن فساد صادر شده بود، حتی ساعتی نتوانستند پایه‌های لرزان حکومت‌های خویش را نگاه دارند. باید توجه داشت که ساعت در لغت به معنی کمترین وقت است، گاهی به معنی لحظه و گاهی به معنی مقدار کمی از زمان می‌آید اگر چه امروز معنی معروف آن یک بیست و چهارم مدت شبانه روز است.

پاسخ به یک اشتباه

بعضی از مذاهب ساختگی که در قرون اخیر پیدا شده‌اند برای رسیدن به اهداف خود، لازم دیده‌اند که قبل از هر چیز پایه‌های خاتمیت پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله و سلم) را به گمان خویش متزلزل سازند، لذا بعضی از آیات قرآن را که هیچ دلالتی بر هدف آنها ندارد به کمک تفسیر به رأی، و سفسطه بر مقصود خود منطبق ساخته‌اند از جمله آیه مورد بحث است، آنها می‌گویند: قرآن گفته است هر امتی پایانی دارد و منظور از امت، مذهب است بنابراین مذهب اسلام نیز باید پایانی داشته باشد!

تفسیر نمونه جلد ۶ صفحه ۱۵۹

بهترین راه برای درک چگونگی این استدلال این است که معنی واقعی امت را در لغت، و سپس در قرآن مجید، مورد بررسی قرار دهیم. از بررسی کتب لغت و همچنین موارد استعمال این کلمه در قرآن که بالغ بر ۶۴ مورد می‌شود چنین استفاده می‌گردد که امت در اصل به معنی جمعیت و گروه است.

مثلاً در داستان موسی می‌خوانیم و لما ورد ماء مدین وجد علیه امة من الناس یسقون: هنگامی که به آبگاه شهر مدین رسید، جمعیتی را مشاهده کرد که (برای خود و چهارپایانشان) مشغول آب کشیدن هستند و نیز در مورد امر به معروف و نهی از منکر می‌خوانیم: و لتكن منكم امة یدعون الی الخیر: باید جمعیتی از شما باشند که دعوت به نیکیها کنند.

و نیز می‌خوانیم: و قطعناهم اثنی عشرة اسباطا امما: ما بنی اسرائیل را به دوازده قبیله و گروه تقسیم کردیم.

و نیز می‌خوانیم: و اذ قالت امة منهم لم تعظون قوما الله مهلكهم: جمعیتی (از

ساکنان شهر ایله از بنی اسرائیل) گفتند: چرا اندرز می دهید افراد گناهکاری را که خداوند آنها را هلاک خواهد کرد ... (اعراف - ۱۶۴)

از این آیات به خوبی روشن می شود که امت به معنی جمعیت و گروه است، نه به معنی مذهب و نه به معنی پیروان مذهب، و اگر می بینیم که به پیروان مذهب امت گفته می شود، به خاطر آن است که آنها نیز برای خود گروهی هستند.

بنابراین معنی آیه مورد بحث این است که هر جمعیت و گروهی، سرانجامی

تفسیر نمونه جلد ۶ صفحه ۱۶۰

خواهند داشت، یعنی نه تنها تک تک مردم، عمرشان پایان می پذیرد بلکه ملتها هم می میرند و تلاشی می شوند و منقرض می گردند اصولاً در هیچ مورد امت، در معنی مذهب به کار نرفته است، و به این ترتیب آیه مورد بحث هیچگونه ارتباطی به مساله خاتمیت ندارد.